

Lezing 1^e testament Jesaja 63: 19 – 64:9

Lezing 2^e testament Matteüs 24,32-44

Overdenking

Gaudete in Domino semper. Iterum dico: Gaudete!

Het is vandaag zondag Gaudete, ontleend aan Filipenzen 4: waarin Paulus de gemeenschap oproept tot vreugde. Verheugt u in de Heer te allen tijde. Nog eens: verheugt u!

Maar als je dan zo halverwege de adventstijd naar de kerk komt en zo'n tekst uit Matteus 24 te horen krijgt, dan lijkt er weinig reden om je te verheugen.

Ik kan me voorstellen dat je dan denkt: waarom zo'n sfeer van dreiging en onheil?

De eindtijd, met de donkere beelden die daarbij horen?

De wereld die wankelt, oorlogen en rampen – gebeurtenissen waarvan je denkt:

“Wat staat ons nog meer allemaal te wachten?”

Advent is toch juist de tijd van hoop en van uitzien naar vrede? Zouden we die beelden van zon die verduistert, de maan die niet meer schijnt, sterren die naar beneden vallen – zouden we dat niet achter ons mogen laten?

Nou, nee. Dat zeg ik niet alleen, maar dat zegt Matteus vandaag.

Hij heeft het niet over een verre toekomst, niet over wat misschien ooit komt.

Het is alsof Matteus ons aankijkt en zegt:

Jullie weten waarover ik spreek – jullie zien het zelf gebeuren.

Mattheüs beschrijft het kwaad dat nu eenmaal bestaat,

omdat de wereld is zoals ze is,

omdat mensen zijn zoals ze zijn.

Het zijn de dingen die we dagelijks in het nieuws zien:

- Een vreselijke brand in flats in HongKong
- Mensen die als beesten afgeslacht worden in Darfur
- Wethouders en burgemeesters die hun werk niet meer kunnen doen, omdat ze opgewacht worden door fakkeldragende jongemannen die wel even laten zien wat zij denken van een nieuw azc.

Het zijn geen dingen waar we nog op wachten;

ze gebeuren al, altijd al.

Het is onze wereld, waar mensen roepen:

Heer, ontferm U!

Dezelfde wereld waar de profeet Jesaja zo wanhopig bad:

Waarom scheurt U de hemel niet open en komt U niet naar beneden!

Sion ligt er verwaarloosd bij, Jeruzalem is verlaten,

alles waar we trots op waren ligt in puin.

Dat gebed is vandaag verrassend actueel.

Want ook nu ervaren mensen de verborgenheid – soms de afwezigheid – van God.

God die weg lijkt, zoals de heer uit de gelijkenis

die naar het buitenland ging en zijn dienaren achterliet.

Het kán soms lijken alsof God de wereld even aan haar lot heeft overgelaten.

De Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer zei al:
we moeten leven en werken *etsi Deus non daretur* –
alsof God er niet is.
We kunnen het niet simpelweg aan Hem overlaten.
En als je ziet wat er om je heen allemaal gebeurt,
is het bijna een bovenmenselijke opdracht om te blijven geloven
én vanuit dat geloof te blijven handelen.
Die roep uit Jesaja – “Waarom scheurt U de hemel niet open?” –
klinkt nog elke dag. In Godsnaam, geef ons vrede!

Bij alles waar Jezus over spreekt –
tekens aan de hemel, onrust op aarde, het naderende koninkrijk –
gaat het niet om de vraag die ons zo makkelijk bezighoudt: Wanneer?
Hoewel Mattheüs allerlei tijden noemt:
in die dagen... dan... straks... die dag en dat uur...
is het geen rekensom, geen aftellen. Alsof je zegt: nog 5 nachtjes en dan ben ik jarig.
Je kunt niet zeggen: nog zoveel jaar, en dan gebeurt het.
Ik weet nog van mijn beppe die vertelde over een oude dominee
die tegen de catechisanten zei:
Ik maak de wederkomst niet meer mee, maar jullie misschien wel.
Dat is inmiddels meer dan 100 jaar geleden.
Hij heeft het niet meegemaakt, mijn beppe ook niet.

En nu ik zelf in de tweede helft van mijn leven ben aangekomen, geloof ik niet dat ik het zal
meemaken –
niet omdat het nog eeuwen duurt,
maar omdat ik anders tegen die wederkomst aankijk. Ik geloof blijkbaar anders dan mijn beppe.

Voor mij gaat het niet om één moment in de tijd.
Zou de Mensenzoon niet elke dag in ons leven kunnen komen,
elk uur, om ons aan te raken?
Dat is de echte vraag: raakt Hij ons nog?
Doet het er nog toe dat Hij leefde en stierf?
Maakt het ons nog iets uit?
Als dat zo is, dán is Hij er opnieuw.
Dan is Advent meer dan de aanloop naar Kerst,
met gezellig kaarsjes en een boom uitzoeken,
maar een tijd om te beseffen:
Er gaat geen dag voorbij zonder Zijn nabijheid.
Er gaat geen dag voorbij of je kunt iets van zijn weg bewandelen.
Er gaat geen dag voorbij of je kunt zelf een stukje van die wederkomst zijn.

Het is vandaag de derde Advent. Drie kaarsen die branden. Er is licht.
Wat wil dat lichtje zeggen?
Eens wordt alles beter? Ooit komt alles goed?
Wacht maar af, het wordt wel nieuw?
Of vertelt dat kaarsje ook iets over ons?
Vertelt het misschien dat redding niet alleen van boven hoeft te komen,
maar dat er mensen zijn op wie je kunt rekenen?
Advent is een tijd van inkeer.

In middenin deze tijd is er een formatieproces gaande waarin mensen vooral aangeven NIET met elkaar samen te willen werken.

Middenin deze tijd valt Wereld-Aidsdag, 1 december.

Hoe kan het dat we toelaten

dat zo'n vernietigende ziekte miljoenen mensen treft,

vooral in de armste landen? Hoe is het mogelijk dat er inmiddels goede medicijnen zijn, maar dat er in Afrika in 2024 387.000 mensen stierven aan AIDS, tegenover 9.000 in West-Europa en Noord-Amerika samen.

Hoe kan het dat het opschorten van Amerikaanse hulp gelden voor behandelingen van hiv-patiënten zal de komende vijf jaar leiden tot ongeveer 150.000 extra doden in Sub-Sahara-Afrika?

Tijd van inkeer. Maar als de leiders van deze wereld samenkomen, gaat het vooral over economie, niet over armoede.

Ik weet dat wij dat ook niet kunnen oplossen.

En ik wil jullie er niet mee overladen;

jullie hebben genoeg eigen zorgen

en we moeten ons kerstfeest ook niet laten verpesten.

Maar tegelijk heeft Jesaja nog altijd gelijk:

We zijn allemaal onrein geworden;

onze goede daden lijken op vuil wasgoed;

niemand die zichzelf aanspoort om U te zoeken.

Kunnen we daar onbewogen onder blijven?

Hier en daar brandt in deze Adventstijd een lichtje:

een kleine hoop, midden in de ellende waar mensen denken:

dit is het einde. Mijn wereld stort in.

Gelukkig zijn er mensen die een kaarsje aansteken.

Zij geloven dat het donker nooit zo donker kan worden

of Hij, het licht van de wereld, kan erdoorheen breken.

Zij ervaren dat God in het diepste verdriet vaak dichterbij is dan in zorgeloze tijden.

De vijgenboom merkt – zo lijkt het – dat de zomer in aantocht is, terwijl er nog niets op wijst.

Wie de knoppen ziet zwellen, weet:

de kou van de winter moet wijken.

Er zijn tekenen. Je kunt ze zien.

Hemel en aarde zullen voorbijgaan,

toekomstdromen kunnen vervagen,

de grond kan onder je voeten verdwijnen,

maar mijn woorden gaan niet voorbij.

Er is hoop.

We vieren Advent.

Wie dat viert, hoopt op de komst van de Mensenzoon –

ook in het eigen leven.

Daarom dat ene lichtje, dat ons wijst op het Licht van de wereld.

Maar we kunnen dat alleen geloofwaardig doen
als we zelf bereid zijn vorm te geven aan die hoop.
Als mensen aan ons kunnen zien bij wie we horen.
Je kunt alleen een kaarsje aansteken
als dat lichtje in het donker ook iets over jou vertelt.

En het kost wat om licht voor de wereld te zijn.
Maar hier en daar zijn mensen
die dat durven, die stralen als licht in het donker,
die het wagen om beeld van God te zijn.
Die God die zo ver weg lijkt, maar zij zeggen:
Wij zijn er nog – wees gerust.
En juist dan is Hij dichtbij.
Amen.